

TYGODNIK

PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

PIĄTEK,

22 Września.

4 Października.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Poczłamtu, lub do księgarni Grafe, w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego, w Wilnie w księgarniach Glücksburga, i Zawadzkiego nadto we wszystkich Poczłowych w kraju urzędach.

Cena Roczna w Rossyi z pocztą a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 14½ r. Półroczna, 7½ r. srebr. Bez pocztę, dla odbierających w księgarni Grafe Roczna, 13 r. srebr. Półroczna, 6½ r. srebr. Dla Królestwa Polskiego naznacza się taż sama cena co i w Cesarstwie.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, 21 Września.
5 Października.

Przez rozkaz dzienny CESARSKI z dnia 17 Września Członek Rady Państwa Jenerał-Adjutant Jenerał jazdy hrabia *Orłow* mianowany Szefem Żandarmów, Dowodzącym CESARSKĄ Główną kwaterą z zachowaniem dotychczasowych obowiązków i stopnia Jenerał-Adjutanta. — Wykreśla się ze spisów zmarły Szef Żandarmów Dowodzący Główną kwaterą CESARSKĄ, Senator, Członek Rady Państwa, Jenerał-Adjutant Jenerał jazdy hrabia *Benkendorf*.

— Przez rozkaz dzienny CESARSKI z dnia 18 Września Dowodzący wojskami na Linii Kaukaskiej i w Czarnomoryi Jenerał-porucznik *Hurko*, mianowany zostaje Dowodzącym wojskami 5 korpusu piechoty na czas nieobecności Jenerała piechoty *Lüdersa*, z zachowaniem dotychczasowych obowiązków.

— Przez Ukaz CESARSKI do Kantoru Dworu z dnia 29 Sierpnia, Kurator Honorowy Gimnazyj Kijowskich Radzca Stanu Xawery *Marszycki*, najłaskawiej mianowany Szambelanem Dworu CESARSKIEGO.

UKAZY RZĄDZĄCEGO SENATU.

1) 4 Września. Z ogłoszeniem woli N. CESARZA, aby osobom zajmującym obowiązki zależące od wyboru szlachty, jeśli pobierają płacę nie ze Skarbu, lecz z innych źródeł, pensyje emerytalne wyznaczane były z tychże samych źródeł, a jeśli pobierają płacę częścią ze skarbu, częścią z summ innych, pensyje mają być wyznaczane także z obu źródeł, w miarę jak płaca była wydawana. Jeśli zaś urzędnik, który pełnił służbę wyborową, był przedtem uwolniony

i za dawniejszą służbę brał pensyję z Kassy Państwa, a pensyja należna mu ze Skarbu, przy powtórnem uwolnieniu, podług powyższego wyrachowania będzie mniejszą od tej jaka mu już pierwiej ze skarbu była płaconą, to zachowywać jemu tę ostatnią i nadal, a tylko przewyżkę, jeśli by za wyborową służbę miał prawo do pensyi wyższej klasy, zaliczać na koszt ziemskiego poberu, lub innych dochodów, z których był opłacany.

2) 5 tegoż m. Z ogłoszeniem o wydrukowaniu *trzeciego Ciągu Układu Praw* (третье продолжение свода законов) wydania 1842 r.

KRÓLESTWO POLSKIE.

NAJJSNIEJSZY PAN, w skutek wstawienia się JO. Xięcia Namiestnika Królestwa i w przychyleniu się do prośby Ignacego Mostowskiego, Polskiego wychodzca, w Londynie przebywającego, Najmiłościwiej udzielił mu raczył przebaczenie, z dozwoleń powrotu do Królestwa.

— NAJJSNIEJSZY PAN, Najmiłościwiej udzielił raczył przebaczenie znajdującym się we Francji Polskim wychodcom: Sewerynowi Ruszczewskiemu i Antoniemu Slonczyńskiemu, z dozwoleń im powrotu do Królestwa.

— NAJJSNIEJSZY PAN, w przychyleniu się do prośby Polikarpa Morzyckiego, Polskiego wychodzca, przebywającego we Francji, Najmiłościwiej udzielił mu raczył przebaczenie, z dozwoleń powrotu do Królestwa.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

PRUSSY. *Lauchstädt 19 Września.* Wczora, około godziny 3 po południu, po ukończeniu manewrów N. Król Jmć w towarzystwie J. K. W. Xięcia Karola Bawarskiego

udał się do Halli na spotkanie Królowej Jmci która tegoż dnia o 5-ej po południu przybyła drogą żelazną Lipską. Król i Królowa JJ. przyjechawszy tu około 7-ej wieczorem odjechali ztąd dziś, o 5-ej po południu do Halli gdzie przybyli również około 7-ej wieczor Król Jmé Saski i JJ. KK. Wysokości Xiążęta Jan i Albert Sasey drogą żelazną z Lipska, tudzież J. K. Wysokość Xiążę Następca Pruski drogą żelazną z Berlina.

ANGLIJA. *Londyn 20 Września.* Podług wiadomości odebranych ze Szkocyi Królowa Jmé ma zamiar zabawić jeszcze najmniej trzy tygodnie w Blair Atholl, rezydencji orda Glenlyon.

— Królowa oświadczyła życzenie znajdowania się osobiście na odkryciu nowej Gieldy Londyńskiej które się odbędzie w przyszłym miesiącu.

— Nic nie wiadomo stanowczego z Irlandyi o dalszych działaniach O'Connella; uczyt dawane z okoliczności jego uwolnienia pochłaniają dotąd wszelkie względy polityczne.

— Podług gazety *Morning Advertiser* lord Heytesbury nie podziela zdania tych którzy chcieliby iżby Rząd postępował względem Irlandczyków z ostróżną nieufnością; mniema on owszem iż polityka jednawcza niechybnie sprowadziłaby zupełne uspokojenie kraju. Wszystko co gazety głosiły o wysłaniu do Irlandyi nowych wojsk i innych środkach ostrożności jest bezzasadne.

— Wiadomość dana przed kilku dniami w gazecie *Morning Herald* we względzie traktatu zawartego pod rękojmnią wielkich Mocarstw (z wyłączeniem Francyi) i na mocy którego w posiadłość Anglii oddany jakoby został przesmyk Suez, okazała się całkiem wymyśloną.

— Siostry Miłosierdzia, które od wprowadzenia Reformy religijnej dotąd nie pozostały w stolicy Anglii, są tam usadowione od kilku tygodni. Ośm mniszek tego zgromadzenia i jedna nowicyuszka przysłane zostały do Londynu z klasztoru Baggot-Street w Dublinie i są pomieszczone tymczasowie w Queen's Square pod opieką Wikaryusza Apostolskiego w Londynie X. Griffiths i arystokracji katolickiej w Anglii.

— Gazety Australijskie są prawie równie zagrażające jak i Kanadyjskie. Wszędzie zbierają się *meetings*, (szadзки polityczne) wszędzie słyszeć się dają mowy i uchwalają postanowienia wypowiadające otwartą wojnę Ministrowi Osad, lordowi Stanley. Czynione nawet były wnioski odmówienia podatków. Celniejszą przyczyną tej fermentacji są wysokie opłaty od pastwisk, wyznaczanych przez Rząd dla handlarzy bydła.

— Sir R. Peel podpisał się na 1,000 funt. st. dla założenia pod Manchester parku, któryby mógł służyć za miejsce rozrywki i przechadzki dla klas pracujących. Podpisując się na tak znaczną sumę na liście składkowej, sir Robert powiedział, że winien to być uczynić zawdzięczając za usługi, jakie on i jego rodzina od wielkich okręgów fabryk doznała.

PORTUGALIA. *Lizbona 10 Września.* W skutku dojrze-

łych narad we względzie dalszego odroczenia sessyi Kortezów Ministerstwo uchwaliło że Kortezy zwołane będą na 30 Września.

FRANCYA. *Paryż 19 Września.* Przez Wyrok Królewski z dnia 18 b. m. Wielkorządca Posiadłości francuzkich w Algeryi, marszałek Bugeaud mianowany został Xięciem Isly. (Duc d'Isly).

Na przedstawienie Ministra Marynarki i Osad, przez wyrok Królewski z d. 18 b. m. kontr-admirał Jego Królewskiej Wysokości Xiążę de Joinville, podniesiony został do rangi wice-admirała.

— Monitor Algierski ogłosił następnny list własnoręczny Królewski do Marszałka Bugeaud:

Neully, we Czwartek, 29 Sierpnia.

«Mój kochany Marszałku.

«Z głębokiem i żywém uczuciem przychodzi mi powinszować wam świetnych powodzeń, któremiś pomnożył liczbę tych które już wslawiły nasze chorągwie. Szlachetne postanowienie wasze wydania bitwy pod Isly z armiją o tyle mniej liczną od tej, którą atakowałeś, zrodziło w naszych walecznych żołnierzach wrażenie którego sam doznałem za doszłą o tém wiadomością. Uczułem że to odwołanie się do żołnierzy Francuzkich musiało ich uczynić niezwyciężonymi, i takimi się pokazali. Bądź, kochany Marszałku, organem Moim przed nimi. Powiedz im że równie w imieniu Francyi jak i w Mojém własném, wzywam was do oświadczenia tej mężnej Armii, którąś tak chlubnie do zwycięstwa prowadził, wyrazów wdzięczności Narodowej i uwielbienia które wzbudzają jego waleczność i poświęcenie.

«Przyjm, mój kochany Marszałku, zaręczenie uczuć które dla was zawsze zachowa

Wasz przychylny.

(Podpisano) LUDWIK FILIPP.

Za zgodność: *Wielkorządzca Algeryi*

Marszałek BUGEAUD.

— Piszą z Oran 30 Sierpnia, że armija dowodzona przez Marszałka Bugeaud zajmuje zawsze jeszcze Lalla Magrania i okolice. Bitwa pod Isly rozsiała największy postrach w całym Cesarstwie Maroku; uciekający z pola bitwy, ze zwykłą Wschodnią przesadą rozgłosili że zginęło 11,000 arabów.

— Journal des Débats donosi że Rząd odebrał już depesze zawierające szczegóły traktatu z Marokiem. Najważniejszym z nich jest punkt dotyczący Abdel Kadera; Emir ten został przez Cesarza Marokańskiego ogłoszonym za wyjętego z pod prawa.

— W listach z Algeru piszą: «Przejęto mnóstwo okólnych listów któremi Emir Abdel-Kader wzywa do świętej wojny za wiarę wszystkich arabów naszych poddanych. Ostrożność wrodzona narodom wschodnim wstrzymała bezpośrednio wybuchnienie buntu, ale za najmniejszym niepowodzeniem armii francuzkiej nastąpiłoby niechybnie powstanie.

— Podług innych listów z Mogador okręt parowy angielski *Vesuvius* zbliżywszy się 31 Sierpnia do tego portu, był powitany kulą działową, wystrzeloną do niego z jedynej baterji której francuzi niezniszczyli dla tego iż nie mogła szkodzić zajętej wyspie. Okręt angielski odplynął natychmiast do Rbat, ażeby się tam poskarżyć Kalifie, ale i tam podobnież został przywitany i musiał odpłynąć na pełne morze. Jest to wszakże skutek omyłki albowiem od czasu wojny z francuzami Marokanie strzelają do wszystkich okrętów europejskich mniemając że francuzi, dla ich oszukania, przybierają flagi wszelkich Mocarstw.

— Journal de Francfort pisze że Rządca Gibraltaru sir Robert Wilson będzie zmieniony na żądanie Gabinetu Francuzkiego; w całej wojnie z Marokiem okazywał się on niechętnym dla francuzów.

— Monitor urzędowy ogłasza wiadomości następujące odebrane z Otaiti, z dnia 24 Kwietnia.

— Po daremném usiłowaniu skłonienia do pokoju burzycieli którzy nas atakowali w Taravan, Rządca francuzki P. Bruat poszedł wojować ich w Mahahana, gdzie oni wzniesli okopy bronione przez tuzszczę od 1000 blisko ludzi z trzema działami.

— 17, Rządca Bruat wylądował we 400 żołnierza wszelkiej broni. Okopy zdobyte zostały na bagnety; buntownikom zabito 102 ludzi, zabrano chorągiew i zagwoźdzono działa.

— Nazajutrz znieśliśmy ich warownie, i zabrali całą broń i wszystkie zapasy wojenne.

— Z naszej strony straciliśmy dwóch oficerów: PP. de Nansouty i Seignette i mamy 52 ludzi ranionych.

— P. Brodie autor listów ogłoszonych w gazetach angielskich o Królowej Pomaré i misyonarzach, angielskich, których opisuje jako nałogowych pijaków i ludzi złego życia, umieścił nowy list w odpowiedzi na zarzuty tych którzy się ujeli za honor władczyńi wysp Markizy i jej przybocznych doradców. P. Brodie obstaje za prawdziwością szczegółów których był naocznym świadkiem i kreśli smutny obraz stanu obyczajów mieszkańców archipelagu idących za takimi przykładami. Jako jeden ze szczegółów panującego zepsucia P. Brodie przytacza że dochód Królowej, wynoszący do 4,000 dollarów rocznie, zbierany jest w znacznej części z opłat, za wydawane pozwolenia kobietom wszelkiego wieku i stanu udawania się na przybywające do portów okręty,

— Akademia Sztuk pięknych Paryska, na miejsce zmarłego sztycharza Tardieu, wybrała swym członkiem P. Forster 15 głosami na 29 głosujących. Współubiegający się byli PP. Henriquel Dupont, Pradier, Gatteaux, Gayrard, Domar i Mossard.

— Umarł w tych dniach par Francyi P. Camille Périer, brat znanego Kazimierza Périer, mając lat 68.

— Gazeta rolnicza *l'Echo Agricole* daje ogólny obraz zbioru wszelkich zbóż, jarzyn i roślin olejnych we Francyi.

Zbiór ten jest zaspokajający i rok niniejszy powinien być zaliczony do lat urodzajnych. Takiż stan rzeczy jest w Anglii, gdzie urodzaj pszenicy jest więcej niż średni, tudzież w większej części Niemiec. Toż o zbiorach siana i traw pastewnych, lubo te ostatnie zbiory ucierpiały nieco od ustawicznych deszczów.

HISPANIA. *Madryt 11 Września*. Don Francisco Martinez de la Rosa przybył nakoniec do Madrytu. Niewiadomo jeszcze jakie zajmie stanowisko w Rządzie tutejszym i nawet czy wejdzie do Gabinetu, jeżeli ten pozostanie w dotychczasowym swym składzie.

— Wybory na Parlament są ukończone w całym Królestwie i potwierdza się wiadomość o zupełnie pomyslnym ich wypadku dla obecnego Ministerstwa.

— Wiele osób przypomnia sobie zapewne niejaką donnę Teresę Valcarcel, która przed 10 lub 12 laty, młoda i piękna, jako garderobiana królowej Krystyny wielki wpływ wywierała; nagle zaś na skutek rozkazu najwyższego pod eskortą do Francji wywieziona została. Ku powszechnemu podziwieniu to dziecko światowe powróciło tu pod postacią biednej siostry Miłosierdzia, w zamiarze założenia klasztoru dla grzeszniczek żałujących.

— Kommissya mianowana przed niejakim czasem dla zreformowania systematu podatowania ukończyła swoje prace i przedstawiła je Ministrowi Skarbu P. Mon. Podaje ona mnogie istotne zmiany; nowy systemat głównie oparty ma być na ziemi; plan Kommissyi obiecuje znaczne a dla kraju nie uciążliwe powiększenie dochodów.

AUSTRYA. *Wiedeń 15 Września*. Umarł w bardzo podeszłym wieku hrabia Wurmsler, Rządca Galicyi.

WŁOCHY. *Rzym 3 Września*. Papież mianował monsignore Magni audytorem świętej Roty w Hiszpanji; mianowanie jest tymczasowe ale z tego wnioskuje, że wkrótce nastąpi zupełna zgoda z hiszpańskim kościołem. Wstrzymanie sprzedaży dóbr kościelnych w Hiszpanji zrobiło tu nader dobre wrażenie.

— W nocy na 3 b. m. umarł tu sławny malarz Wincenty Camucini mając lat 70; mianowany baronem przez Papieża Piusa VII był Inspektorem galerji obrazów Pałacu Papieżskiego, Dyrektorem Akademii Neapolitańskiej w Rzymie, ex-Prezydentem Akademii św. Łukasza, Członkiem Instytutu Francuzkiego i wielu innych uczonych stowarzyszeń.

Z nad granic Włoskich 9 Września. Dowiadujemy się że przywódczom rewolucjonistów Włoskich znajdującym się na Malcie, którzy usiłowali zwerbować bandy na wyspie Korfu i wybrzeżu Albańskiem dla wylądowania w Państwach Papieskich i sprawienia tam powstania, plan ten całkiem się nie powiódł. W tym właśnie celu posyłany był przez rewolucjonistów okręt Grecki, który odpłynął w ostatnich tygodniach z Malty. Zamachy te tymczasem uważać można za zupełnie uronione.

EGYPT. *Alexandrya 30 Sierpnia*. Pasza Mehemet - Ali

oznajmił konsulowi Francuzkiemu że przedsięwzięcie niezwłocznie wyprawę przeciw Abissyńczykom którzy uczynili napad na Sennaar i dopełnili tam rozmaite bezprawia.

GRECYA. Piszą z Munich pod d. 17 Września że wybory które się rozpoczęły 2 b. m. w Grecyi odbyły się spokojnie. Drputowani zaczynają się już zjeżdżać do Aten, sądzą jednak że Parlament nie wcześniej jak w końcu bieżącego miesiąca zostanie otwarty.

BREZYLIA. *Rio Janeiro 15 Lipca.* Stosunki między Brezylją i Buenos Ayres ciągle się zajątrzają i mówią o bliskim wybuchnięciu wojny. Brezylja bierze stronę Montevideo i domaga się cofnięcia zakazu żeglugi po rzece Parana, wydanego przez Rosas. Bolivia i Paraguay mają zamiar połączenia się w tym względzie z Brezylją która wzmocniła swoją eskadrę w wodach la Plata czterema okrętami wojennymi i wysłała do Prezydenta Rosas swoje ultimatum. Jeżeli Rosas niezgodzi się na podawane warunki Brezylja wyda mu wojnę.

HAITI. Odebrano wiadomości z San Domingo po 2 Sierpnia. Od czasu obioru Santa Anna na Prezydencją Rplitej Św. Dominika spokojność została przywrócona. Nowy Prezydent zaczął od wydalenia ze swojej części wyspy zbiegłych Negrów którzy tam wzniecali niepokoje.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

PRUSSY. *Mersebourg 22 Września.* NN. Król i Królowa JJ. przybyli wczora do naszego miasta. Burmistrz miał mowę na powitanie N. Pary na którą Król odpowiedział nader łaskawie. Miasto było oświecone. Dziś wielki obiad u Króla; wieczorem spodziewano się przybycia Króla Hanowerskiego.

Berlin 25 Września. NN. Król i Królowa JJ. wrócili do stolicy z podróży do prowincyi Saskiej.

Londyn 20 Września. Zgromadzenie tygodniowe Towarzystwa Repealu czyli odłączenia Irlandyi od Anglii dało poznać w zupełności zamiary O'Connella w postępowaniu na przyszłość. Daje się widzieć iż zmienił dotychczasowe swoje plany i dawną dążność do zupełnego odłączenia Irlandyi zmodyfikował na skromiejsze żądanie Parlamentu miejscowego, do utworzenia którego wzywa wszystkich mieszkańców bez różnicy wyznań religijnych i politycznych. Stosunki wzajemne Szwecyi z Norwegiją mają służyć za wzór nowej Unii Irlandyi z Angliją. Wyznaczone zostały nagrody od 100, 75 i 50 funt. sterl. za najlepsze dzieła podające środki zniesienia dotychczasowej Unii. — Sir Alexander Malet Sekretarz Poselstwa w Wiedniu mianowany został Posłem nadzwyczajnym i Ministrem Pełnomocnym w Stuttgart. — Przedwczora na zgromadzeniu ogólném właścicieli Kompanii Wschodnio-Indyjskiej wyznaczono jednomyślnie generałowi sirowi Williamowi Nott pensyi dożywot-

niej 1,000 funtów sterl. — Umarł znany pisarz kapitan Bazyli Hall. — Jacht Królewski *Victoria and Albert* odebrał rozkaz trzymania się w gotowości na 30 Września; w tym dniu Królowa Jmć opuści Szkocją a na 2 Października spodziewana jest do Woolwich.

— Minister pełnomocny Cesarza Jmci Austryackiego przy Dworze tutejszym zaręczony został z lady Augustą Sommer-set, starszą córką Xięcia Beaufort.

Paryż 21 Września. Traktat zawarty z Cesarzem Maroku miesiąc następane główne punkta. Abdel-Kader wyjęty z pod prawa; Rząd Marokański obowiązuje się ściagać go zbrojną ręką i w razie pojmania osadzić w jednym z miast zachodnich dopokąd nie będzie wyrzeczono o jego losie. Wodze którzy zaczęli wojnę będą przykładnie ukarani. W okolicach Uszdy nie będzie utrzymywano więcej Marokańskiego wojska nad 2000. Granice, do ostatecznego umówienia się, pozostaną takie, jakie były za panowania Tureckiego w Algerze — Podług listu z Malagi, Abdel-Kader z 1,800 jeźdźców znajdował się 2 Września w Melilla, małej forteczce hiszpańskiej na Afrykańskim brzegu w równej odległości od Oranu i Tangeru — Eskadra francuzka spodziewana jest w tych dniach na powrot do Tulonu — Konsul francuzki w Gibraltarze donosi że u niego stawił się osobście dowódca fregaty angielskiej *Warspite* kapitan Wallis i urzędowie oświadczył że sławne listy ogłoszone w Times, tyle uwłaczające Xięciu Joinville i marynarce francuzkiej, jakoby pisane przez oficera tej fregaty, są zmyślone — Listy z Neapolu donoszą że małżeństwo J. K. W. Xięcia d'Aumale z Xiężniczką rodziny Królewskiej Neapolitańskiej, córką Xięcia Salerny, stryja panującego Króla, jest już umówione i odbędzie się w Paryżu w końcu Października. J. K. W. Xiężniczka Marya Karolina Augusta urodziła się 26 Kwietnia 1822. Pozwolenie Papieskie, potrzebne z powodu bliskiego pokrewieństwa, jest już podpisane — Quenisset, złoczyńca który wystrzelił przed laty do Xięcia d'Aumale, pojmany został w Nowym Orleanie w chwili zamachu na zabicie jednego z tamecznych mieszkańców.

HISZPANIJA. Podług listów z Ceuty wynikły trudności w wykonaniu traktatu pokoju z Marokiem mianowicie z powodu winnej od Maroku opłaty kosztów wyprawy — Depesza telegraficzna z Bayonny z d. 19 Września donosi że P. Martinez de la Rosa przyjął portfel Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

NEAPOL, 10 Września. NN. Król i Królowa JJ. dziś odplynęli do Triestu, zkąd Król ma się udać, jak mówią, do Wiednia.

SZWECYA. *Stockholm 17 Września.* Umarł tu wczora hrabia Magnus de Brahe, Marszałek Królestwa.

(*Journ. de S. P. Psz. Poln. R. I.*)